

Utkik Religion 4–6

Bearbetad text och bild

Information till läraren

Originalbokens ISBN: 978-91-511-0735-6

SPSM-verksnummer: 41263

Den här läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur det pedagogiskt anpassade läromedlet skiljer sig från originalläromedlet och om hur ni kan arbeta med det.

Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom att text och bilder bearbetas. Bearbetningen av läromedlet innebär att eleven kan använda samma läromedel som sina seende klasskamrater. Innehållet har samma syfte, nivå och pedagogiska innehåll som originalet.

SPSM producerar e-böcker i Textview- och HTML-format. Läromedlet kan också framställas i tryckt punktskrift. E-boksformatet HTML kan finnas i två olika versioner, en version med bearbetad text och bild och en obearbetad version.

Till det anpassade läromedlet kan det finnas tillhörande svällpappersbilder. Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Detta för att bilder och punktskrift inte ska skadas.

Till svällpappersbilderna finns en separat läraranvisning. I den finns det tips på hur man avläser och utforskar en taktill bild tillsammans med eleven. Läraranvisningen bifogas med leveransen av svällpappersbilderna men den finns också som nedladdningsbar pdf i SPSM:s webbutik.

Du kan behöva ytterligare vägledning gällande punktskrift. Se till att ha tillgång till Punktskriftsnämndens handledningar. De finns som nedladdningsbara pdf:er på Punktskriftsnämndens hemsida. I handledningarna står det exempelvis hur olika punktskriftstecken ser ut i punktskriftsboken och på svällpappersbilderna.

Följande skrifter är bra att ha till hands:

- *Svenska skrivregler för punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Punktskriftens skrivregler för matematik och naturvetenskap*, Punktskriftsnämnden
- *Fonetik och punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Räkna med mig*, SPSM

Har du frågor, eller vill dela med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av detta läromedel, mejla till anpassningsfunktionen@spsm.se.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på telefonnummer 010-473 57 11.

Trevlig läsning!

Innehåll

E-bok i HTML-format	1
E-bok i Textview-format	2
Tryckt punktskrift	2
Generella förändringar av boken	4
Sidspecifika förändringar	5
Pedagogiska tips	7
Bildbeskrivningar	9

Information om de olika formaten och text till läsaren

E-bok i HTML-format

Webbläsare

En bok i HTML-format läser du i ett webbläsarprogram. Tänk på att boken kan se olika ut i olika webbläsare. Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. Exempelvis kan matematiskt innehåll se olika ut och i vissa webbläsare fungerar det dåligt.

Kontakta SPSM om ni får problem med webbläsare.

Till läsaren av den anpassade boken

Här finns information riktad till eleven om hur boken är anpassad. Läs igenom informationen tillsammans med eleven.

Det finns många bilder till den här boken. Alla bilder är beskrivna och det är alltifrån kyrkor, miljöer och händelser.

Det finns bara en bild som är ritad och det är symbolerna för världsreligionerna. Bilderna blir ett komplement till bildbeskrivningen av de fem symbolerna.

I boken finns det en tecknad figur, en brun uggla med stora runda glasögon. Ugglan säger saker till läsaren med hjälp av pratbubblor. I din bok står det Ugglan säger:

I slutet av varje avsnitt finns en aktivitet. Oftast är det frågor på texten som du läst. Ibland handlar frågorna om bilder och då är de beskrivna.

Lycka till!

E-bok i Textview-format

En bok i Textview-format läser du i läsprogrammet Textview. Läsprogrammet finns att ladda ned gratis från Myndigheten för tillgängliga medier. Textview finns endast för Windows-datorer.

Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. En e-bok i Textview-format är organiserad som en pärm med flikar.

Stilsorter som exempelvis fet eller kursiv stil återges inte i Textview-boken. Eventuell markerad text skrivs istället med VERSALER.

Till läsaren av den anpassade boken

I den pedagogiskt anpassade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

Det finns många bilder till den här boken. Alla bilder är beskrivna och det är alltifrån kyrkor, miljöer och händelser.

Det finns bara en bild som är ritad och det är symbolerna för världsreligionerna. Bilderna blir ett komplement till bildbeskrivningen av de fem symbolerna.

I boken finns det en tecknad figur, en brun uggla med stora runda glasögon. Ugglan säger saker till läsaren med hjälp av pratbubblor. I din bok står det Ugglan säger:

I slutet av varje avsnitt finns en aktivitet. Oftast är det frågor på texten som du läst. Ibland handlar frågorna om bilder och då är de beskrivna.

Svartskriftens fetade ord skrivs med VERSALER i Textviewboken.

Lycka till!

Tryckt punktskrift

Tryckt punktskrift levereras med enkelsidigt eller dubbelsidigt tryck. Antingen är den skriven med glest tryck som har text på varannan rad eller med tätt tryck som har text på varje rad.

Svartskriftskopia av punktskriftsboken

Följ med i elevens bok! För att du ska kunna läsa samma text som eleven läser finns en nedladdningsbar pdf som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Där kan du se hur hela boken, sida för sida, är pedagogiskt anpassad och utformad.

Pdf:en är en spegling av punktskriftsboken, men i svartskrift, vilket innebär att punktskriftens förtecken för siffror, versaler, stilsorter och liknande återges med svartskriftstecken. Till exempel kommer du att se siffertecknet (p3456) som tecknet #, och versaltecknet (p6) som tecknet _ före bokstaven.

Filen finns att ladda ner i SPSM:s webbutik, <https://webbutiken.spsm.se/>

Sök på bokens titel i SPSM:s webbutik och ladda ner filen som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Där finns också den här informationen till läraren som pdf.

Observera att svartskriftskopian kan ha ett udda pappersformat, FA44, och det kan påverka möjligheten att skriva ut den. Bäst är att läsa bilagan digitalt.

Till läsaren av den anpassade boken

I den pedagogiskt anpassade boken återfinns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

Det finns många bilder till den här boken. Många bilder är beskrivna och det är alltifrån kyrkor, miljöer och händelser.

Det finns bara en bild som är ritad och det är symbolerna för världsreligionerna. Bilderna blir ett komplement till bildbeskrivningen av de fem symbolerna.

I boken finns det en tecknad figur, en brun ugglan med stora runda glasögon. Ugglan säger saker till läsaren med hjälp av pratbubblor. I din bok står det Ugglan säger:

I slutet av varje avsnitt finns en aktivitet. Oftast är det frågor på texten som du läst. Ibland handlar frågorna om bilder och då är de beskrivna.

Lycka till!

Generella förändringar av boken

I detta avsnitt beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens läromedel, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade. Särskilda lösningar kan finnas i punktskriftsboken eller i e-boken i textview-format.

Titta i elevens e-bok, eller i Svartskriftskopia av punktskriftsboken, för att se exakt hur det pedagogiskt anpassade läromedlet skiljer sig från originalboken.

- Eventuella stavfel från originaltexten kan ha korrigerats.
- Ugglan är presenterad i texten Till läsaren. Den är kvar i boken där den kommenterar något i en pratbubbla. För övrigt är den borttagen.
- Alla frågor i boken listas under rubriken Frågor.
- Ikonen med två gubbar och en pratbubbla är omgjord till ordet Samtala
- De flesta bilder är beskrivna, men inte alla. När frågor hänvisar till bilder är dessa beskrivna. I en del fall har bilden tagits bort, och bildtexten har lagts in som löptext. När bildtexten bara upprepar vad som redan står i den vanliga texten har bilden helt tagits bort. På några ställen beskriver bildtexten själv vad som är på bilden. På sidan 152 är bildtexten integrerad i bildbeskrivningen.
- Citat ur texter har enbart vanliga citattecken.
- Enbart fetstil har fått behålla sin markering, exempelvis när det gäller viktiga ord i texten. I Textview skrivs i stället dessa ord med VERSALER.
- Faktarutor har ingen särskild markering.
- Bilder och faktarutors placering kan ha ändrats.

Sidspecifika förändringar

Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar, förutom de generella, som vi vill göra dig särskilt uppmärksam på. Det kan vara uppgifter som har utgått eller sidspecifika instruktioner till dig som lärare, till exempel att ta fram konkret material. Det kan också handla om att återanvända uppgifter eller bilder från tidigare avsnitt.

7

Symbolerna är både bildbeskrivna och ritade.

11

Bilderna är beskrivna så eleven ska klara frågorna, men det är bra med en genomgång och stöttning.

14

Se anpassning på s 7.

15

Visa gärna på elevens världskarta. Eleven kan hitta svaren på frågorna i bildbeskrivningen men stötta gärna med en genomgång och prata om frågorna.

18

Instruktionen är omgjord: Skriv ett f efter påståendet om det är fakta och ett å efter påståendet om det är en åsikt.

Tabellen är gjord till en lista.

OBS: Ordet Brott är utbytt mot påstående

57

Bilden är inte beskriven och uppgiften ändrad. Rita tecknet och förklara lösningen på ritmuff eller lägg formen med vaxsnören.

Om du var kristen och mötte en person som ritade det tecken du får av din lärare. Hur skulle du svara på detta bildlösen för att visa att du är kristen?

68

Bilden är beskriven så eleven ska klara frågorna. Diskutera gärna gemensamt.

86

Frågan är borttagen här eftersom den återkommer på sidan 87 där den passar bättre.

115

Bilden är beskriven så eleven ska klara frågorna. Diskutera gärna gemensamt.

139

Se anpassning på s 7.

152

Bilden är beskriven så eleven ska klara frågorna. Diskutera gärna gemensamt.

Pedagogiska tips

I detta avsnitt hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med boken. Här återfinns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som ni kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

Tid, förförståelse, individuell genomgång och syntolkning

- Den punktskriftsläsande eleven behöver mer tid till uppgifterna och det är elevens rättighet att få tillräckligt med tid även vid prov.
- Eleven med synnedsättning behöver förförståelse inför momentet eller uppgiften som kommer. Till exempel att få tid att läsa igenom text eller bildbeskrivningar eller titta på svällpappersbilden innan eleven lyssnar på en hörövning eller ska genomföra en uppgift.
- Du behöver syntolka bilder, dels de som visas tillsammans i klassrummet och dels individuellt till eleven. Informationen från bildbeskrivningar eller svällpappersbilder kan aldrig ge exakt samma information som seende elever får genom att titta på bilderna. Samtal om bilderna som förekommer i boken kan ge extra information som eleven kan ha nytta av för att få samma förståelse som sina seende klasskamrater.
- Om boken innehåller återkommande figurer eller personer behöver eleven få en presentation av dessa.
- Det som är allmänt känt som till exempel kända personer, berömda byggnader, konstverk och så vidare bör beskrivas

Praktiskt arbetssätt för eleven och läraren

- Eleven behöver god ordning på sin dokumentation av svar och liknande genom att ha särskilda mappar för olika böcker/ämnen på sin dator där de kan lagra sina filer.
- Eleven kan anteckna kapitel, avsnitt och sedan uppgiftsnummer vid svar.
- Markera kapitlets styckeordlista i punktskriftsboken med gem eller liknande, så att det går snabbt att växla mellan text och ordlista.
- Praktiska hjälpmedel kan vara häftmassa eller vaxsnören för att markera saker.
- Var inte rädd för att klippa isär svällpappersbilder om det passar din elev bättre att arbeta med ett objekt i taget.
- Du kan också täcka delar av svällpappersarket med ett blankt papper om det är för många objekt på svällpappersarket.
- Eleven behöver förstås tillgång till grundutrustning såsom kartor och andra basbilder i svällpapper. Du hittar dessa i webbutiken.

- Hjälp eleven att undersöka och förstå sig på tabeller och hur dessa kan vara uppställda. Många gånger bearbetas tabeller till listor i de anpassade läromedlen, men färdigheten att läsa tabeller har man nytta av.
- Undersök den information som finns på SPSM:s webbplatser:
 - <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/synnedsattning/>
 - <https://webbutiken.spsm.se/>
 - <https://www.spsm.se/laromedel/punktskrift-laromedel/fonetik-i-anpassade-laromedel/>

Exempel på material:

- **Stor Sverigekarta (artikelnummer 6592)**
- **Nordenkarta (artikelnummer 6644)**
- **Världskarta (artikelnummer 6577)**
- **53 flaggor från hela världen (artikelnummer 60255)**
- **6 flaggor från Norden (artikelnummer 60206)**

Rita egna bilder

- Om du ritar bilder till eleven, förenkla så mycket som möjligt. Glöm inte att förklara bild och sammanhang tydligt.
- Ritmuff eller vanligt papper på en s.k. Blackboard (artikelnummer 10326) kan användas för att rita och förklara enkla bilder eller förhållanden. Dessa kan även användas av eleven själv.
- Att använda dessa ritverktyg i kombination med korkplatta är ett annat sätt. Då kan man sticka nålar i bilden och dra sträckor med tråd.
- Vaxsnöre är också ett användbart material för att skapa egna bilder eller markera saker på svällpappersbilder.

Bildbeskrivningar

Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

6

Foto. Ett fönster som har formen av en halvcirkel. Det är många små glasrutor i fönstret. Här finns också målade dekorationer t.ex. ett kristet kors, blommor och en bägare. Utsikten från fönstret är Klippmoskén som har en guldfärgad kupol.

7

Fem tecknade symboler:

Symbol 1: Ett hjul med åtta ekrar.

Symbol 2: En halvmåne och en liten femuddig stjärna som innesluts i månen.

Symbol 3: Ett kors.

Symbol 4: En sexuddig stjärna.

Symbol 5: Ett skrivtecken som består av bågar sammanbundna med en cirkel och en fristående båge ovanför.

8

Foto. En man håller en skateboard med sin hand och stödjer den mot sitt ben. Hjulen och dekorationen på undersidan av brädan är slitna. En av dem är en bild av Jesus på korset. Det är en färgglad bild.

9

Två foton.

1: En pojke har en kippa, det är en liten mössa som täcker bakhuvudet.

2: I en moské sitter män på huk med huvudet ner mot golvet. De ber. Framför ingången finns fullt med skor som står prydligt två och två.

10

Två foton

1: En tjej vandrar med en stor ryggsäck på ryggen. Hon tittar på en karta och håller i en vandringsstav. På fötterna har hon stabila vandringskor.

2: En kvinna står i floden Ganges. Hon har på sig en gul klänning och har en slöja över huvudet och axlarna. Hon kuper händerna och håller i vatten från floden.

11

Fyra foton

1: En ung man med kortklippt hår. Han håller handflatorna emot varandra framför bröstet och blundar. Han är klädd i ett tjockt orangefärgat tyg som är virat om kroppen. Höger axel och arm är bara.

2: En äldre man står i vatten upp till höfterna. Han håller handflatorna mot varandra framför bröstet. Mannen blundar.

3: En liten bebis hålls fram av en vuxen. En person bredvid dem skopar vatten över barnets huvud.

4: En kvinna med en stor blå sjal runt sitt huvud tvättar sina armar och händer under en kran vid en lång tvättho. Längs den finns flera kranar.

11

Foto. En hand håller i silverfärgad pinne med handtag och pekar på ord i en lång text.

13

Foto. Tre män som alla är klädda i hellånga dräkter med olika tillbehör. Vänster: svart dräkt med en vit smal sjal hängande över axlarna. En svart hatt.

Mitten: vit dräkt, vit smal sjal hängande över axlarna.

Höger: brun dräkt med ljusa kanter och en vit turban.

15

Världskarta som visar var de olika religionerna finns i världen. Färgen inom parentes är färgen på kartan. Beskrivningen är ungefärlig.

Protestanter (mörk orange): USA, Kanada, Norden, England, Tyskland, Sydafrika och Australien.

Romersk-katolska (ljus orange): Mexiko, stora delar av Sydamerika, södra Afrika, Filippinerna och stora delar av södra Europa.

Ortodoxa (gul): Ryssland, östra Europa

Muslimer (grön): större delen av norra Afrika, Arabiska halvön, sydvästra Asien, Indonesien, Malaysia.

Judar (svart): Israel

Hinduer (ljusblå): Indien, Nepal, Bangladesh

Buddhister (mörkblå): sydöstra Asien, Kina

Inga uppgifter (grå): stora delar av inre Sydamerika, det mesta av Grönland, mitten av Afrika och öarna Borneo och Papua nya Guinea.

16

Foto. Ett kyrktorn och en moské som ligger nära. Kyrkan är gul med vita detaljer. Taket är en kupol av koppar, med ett litet torn där det längst upp sitter ett guldfärgat kors. Moskén består av en stor gul byggnad med ett runt kupoltak. Längst upp sitter en halvmåne.

Bredvid finns ett smalt torn som har ett svart spetsigt tak. Även det har en halvmåne längst upp. På bilden finns också vanliga byggnader.

20

Foto. Ett stort kors i sten. Korset står på en stenklippa. Runt korset är ett litet staket i metall.

21

Karta. Sápmi är markerat och det omfattar norra delarna av Norge, Sverige, Finland och Ryssland.

23

Foto. Två samiska trummor och en pinne. Trummorna som är ovala är gjorda av renskinn och trä. Pinnen är gjord av renhorn.

24

Tecknad bild över Midgård, Asgård och Utgård. I Midgård växer ett stort träd. På bilden finns två små hus och några människor. Runt Midgård är det vatten och runt vattnet slingrar sig en orm. Uppe i trädets krona ligger Asgård. Här syns ett stort hus med ett tak prytt med snidade djurhuvuden. Utanför det står Tor med sin hammare och en de kvinnliga asynjorna i lång klänning. Utanför havet och ormen ligger Utgård. Där syns en del av en borg med ett torn av sten. Här står två stora jättemän med rustningar på. De håller i påkar.

25

Två foton.

1. Tors hammare som ett fint smycke. Det är utsirat och det ser ut som guld.
2. Tunnelbanestationen i Stockholm som heter Odenplan.

26

Foto. Runstenen är grå och har en plan yta som är täckt med symboler och skrivtecken som slingrar sig runt stenens kanter. De ristade tecknen är ifyllda med röd färg.

27

Foto. Stenkyrka från medeltiden som består av tre ihopsatta hus. Ett stort fyrkantigt hus med tegeltak, sedan ett likadant, fast mindre. På det sitter sedan en del som är formad som en halv cylinder med toppigt tak.

28

Målning. Ett hem där en präst sitter vid ett bord. Framför honom sitter medlemmar i en familj. En man står upp och svarar på prästens frågor.

30

Målning. Det är sommarkväll vid en sjö. Vid sjön har en grupp människor samlats. En del sitter i gräset på land. Några är klädda i vanliga kläder, medan andra är klädda i långa vita skjortor. Ute i vattnet står en vitklädd man som är på väg att döpa en vuxen kvinna. Hon har utsläppt långt hår. Fler står vid strandkanten i sina vita skjortor och väntar på sin tur.

33

Foto. ICA:s reklam på nätet som visar recept för Eid-al-fitr. Maträtterna som visas är Klassisk baba ganoush, Dolmeh barge mo – Vinbladsdolmar och Mellanösternknyten med tomatsås och bulgur.

36

Foto. Jesusstatyn i Rio. Det är en 30 meter hög staty av Jesus som håller ut armarna. Framför statyn står en flicka och håller ut armarna på samma sätt.

38

Karta som visar östra kusten vid Medelhavet. Här finns områdena:

Libanon, Galileen, Samarien och Judéen.

Här finns också Galileiska sjön och Döda havet. Mellan dem går Jordanfloden.

Dessa städer finns:

Damaskus, Kafarnaum, Nasaret, Caesarea, Samaria, Jeriko, Jerusalem, Qurnran, Betlehem, Gaza.

39

Foto. Inifrån en äldre kyrka. Det är högt i tak och det är prytt med målningar. En lång gång leder fram till altaret längst fram. På båda sidorna om gången finns bänkar av trä att sitta på. Altaret är smyckat med änglar och en tavla med Jesus.

40

Foto. Kyrkobyggnaden är kvadratisk och byggd av brunt tegel och ser ut som en stor kloss. Bredvid, till vänster, står en hög klockstapel. Den är byggd av två pelare av tegel. Mellan pelarna kan man se sex kyrkklockor som hänger i två rader.

41

Foto. Ett dop i en kyrka. En präst och en familj står vid en dopfont. Dopfonten är en skål på en pelare. Prästen håller i barnet som ska döpas och mamman håller vatten i dopfonten.

41

Foto. Två män i fina kostymer och fluga. Den ena mannen sätter en ring på den andra mannens ringfinger.

42

Foto. En minneslund. I en del av kyrkogården finns en stor sten med små stenar runt om. I en ring runt om står flera gravljus tända. I bakgrunden syns en kyrka och en kyrkogård med gravstenar.

44

Cirkeldiagram över kyrkoåret. Övre halvan av kyrkoåret är indelat i fem lika stora bitar. Året börjar med Advent, Jul, Trettondagstiden, Fastan och Påsken. Därefter är undre halvan Trefaldighetstiden.

46

Foto. Ett fat med fyra fettisdagsbullar eller semlor.

47

Foto. Buntar av påskris med olika fjädrar i olika färger. Gula, lila, svarta och orange.

47

Foto. En guldfärgad bägare och ett guldfärgat fat med oblater som är tunna, runda, små brödkakor.

48

Foto. En scen ut föreställningen. Jesus rider in på en riktig åsna. Runt honom står människor. Barn och vuxna, kvinnor och män deltar i pjäsen.

49

Filmfoto. Jesus och lärjungarna sitter runt ett stort bord. De äter bröd och dricker vin. De har alla enkla kläder på sig. I bakgrunden syns husets väggar som är tjocka och i sten. Alla tittar allvarligt mot Jesus.

50

Foto av en glasmålning i starka färger. På bilden syns Jesus och tolv lärjungar. Jesus sitter i mitten och doppar oblat i en bägare. Elva lärjungar tittar på Jesus medan en av dem tittar bort från Jesus. Han har en vit påse i sin högra hand.

51

Målning. Petrus blir utpekad av en kvinna. Petrus håller händerna upp framför sig som om han var oskyldig. I bakgrunden syns romerska soldater i rustning.

52

Filmfoto. Jesus och två andra fångar sätts upp på träkors. De spikas fast i händerna och fötterna. Armarna är utsträckta åt sidorna och fötterna ihopsatta. De är nakna förutom ett enkelt tyg runt höfterna. Ovanför huvudena på korsen finns skyltar med text. Nedanför korsen syns romerska soldater i rustning och fullt med åskådare.

53

Foto av glasmålning. Jesus svävar mot himlen med ett ljussken runt sig. Nedanför står lärjungarna och tittar upp mot honom.

57

Foto. En smal gång i en under jord. Längs väggarna finns det hyllor och fack inmurade. En trappa till nästa nivå syns längre in i gången.

58

Foto. Inifrån en kyrka. Längst fram i kyrkan finns en ikonostas. Det är en hel vägg fylld av flera rader med bilder av helgon i flera rader. Runt bilderna är väggen rikt dekorerad med guld.

59

Ett gammalt julkort. I en dörröppning vid en snöklädd trappa står tre finklädde barn. På trappan ligger presenter som två dockor, en trumma, en leksakshund, ett leksakshus och ett rött hjärta. S:t Nicolaus, klädd som en präst, i lång dräkt, röd mantel och med en biskopsmössa på huvudet gömmer sig bakom dörren. Han har ett långt, vitt skägg.

60

Teckning. En man klädd i en hellång tunika står barfota utanför en stor träport. Han spikar upp ett papper med text på porten.

62

Foto. Tre män rider på kameler i solnedgången. Över dem syns en stjärnhimmel med en klart lysande stjärna.

63

Teckning. Ett stormande hav och i bakgrunden syns ett sjunkande skepp. I förgrunden syns Jesus som går på vattnet mot skeppet.

64

Målning. Fem män med glorioer runt huvudet. De sitter i en båt. Två av dem drar upp nät ur vattnet.

65

Handskriven lapp med texten:

Det du vill att din kompis ska göra för dig ska du också göra för din kompis

69

Foto av glasmålning. Det är mycket glada färger och fina former i bilden. Adam och Eva är nakna i Edens lustgård, men döljer sina kön. Eva räcker ett äpple till Adam. Mitt i bilden

slingrar sig en orm upp för ett äppelträd. Nedanför trädet ligger ett lejon och en gasell alldeles intill varandra. Där finns också en fågel med långa ben och långa blå och vita fjädrar. Det växer bananer, meloner och vindruvor i paradiset.

70

Foto. En Torarulle. Det är ett långt papper som är upprullat på två pinnar. Du läser genom att rulla av pappret från ena rullen och rulla upp pappret på den andra.

73

Israels flagga har tre vågräta band i blått, vitt och blått. På det vita bandet finns en blå sexuddig Davidsstjärna.

75

Foto. Taget ovanifrån inne i en synagoga. Det står fyra män vid läspulpeten och en man vid talarstolen.

76

Foto. Den sexuddiga Davidsstjärnan som hänger i en kedja.

80

Filmfoto ur den tecknade filmen. Hundratals, kanske tusentals, människor vandrar genom ett bergigt ökenlandskap. ,

83

Foto. Den ena pojken är klädd i vit skjorta och svart kavaj och har en svart hatt på huvudet. Den andra, som ser ut att vara yngre, har rutig skjorta och keps. Bägge har de håret format i två långa korkskruvslockar vid öronen.

87

Teckning. Med slungan, en lång läderrem, skickar David iväg en sten mot Goliat som träffas i huvudet.

88

Målning. En fantasibild av Debora. Hon sitter på en tron, som en kunglighet. Runt henne finns kvinnor och män till häst. och det ser ut som det pågår ett krig i bakgrunden. En soldat står framför henne och hon pekar ut order. Ovanför henne svävar små änglar.

89

Foto. Två vita fågelungar med svart näbb tittar ut under mammans vingar.

90

Foto. En vit huvudbyggnad med grönt kupoltak. Bredvid står två smala höga torn med spetsiga tak. På varje torn finns det två balkonger.

93

Två skyltar med arabiska skrivtecken. Ovanför står en översättning i latinska bokstäver: Muhammed och Allah-God. Skyltarna är gröna och rikt dekorerade i med mönster.

94

Foto. Tretton stycken Fatimas händer i trä som hänger på en vägg. De är målade i glada färger och smyckade med blommor och blad.

97

Foto. Pilgrimer som går runt Kaba. Det är en byggnad som har formen som en kub. Den är ungefär 12 meter lång, 10 meter bred och 15 meter hög. Den har en dörr och är klädd i ett svart tyg med guldbroderier.

Kaba står på innergården i Masjid-ul-Haram moskén. Det är en väldigt stor moské och innergården liknar mer ett torg. Pilgrimerna fyller hela innergården.

99

Karta över arabiska halvön. Staden Al-Quds (Jerusalem) ligger vid Medelhavet. Städerna Medina och Mekka ligger i väster mot Röda havet.

101

Foto. Ett torg där män ber. De knäböjer och har pannan mot marken. De ligger bredvid varandra i långa rader. Här och var står skor. De är klädda i långa vita tunikor eller enkel skjorta och byxor. I bakgrunden syns en moské.

105

Foto. Två kvinnor med svarta långa klänningar och svart tyg som täcker huvud och ansikte. De går tillsammans med en man klädd i en lång vit skjorta. Han kör en bagagevagn med många resväskor. De går mot ett modernt tåg.

106

Foto. En man och en kvinna som är klädda i vita smyckade kläder. Kvinnan har en vit sjal på huvudet och mannen har en turban. Människor står runtomkring och fotograferar dem.

107

Foto. En man och en kvinna sätter fram mat på bordet. Det är dukat med både platta tallrikar och runda skålar. Glasen är festliga med en hög fot. Det är många olika sorters maträtter.

108

Foto. En tjej som tar studenten. Hon har på sig en vit studentmössa. Under mössan har hon en vit slöja. Hon ler.

109

Karta över Kalifatet år 750. Kalifatets område är runt västra Asien, norra Afrika och iberiska halvön (dagens Spanien och Portugal). Dessa städer finns (inom parentes står i vilket land som finns där nu):

- Cordoba, Granada (Spanien)
- Fostat (dagens Kairo i Egypten)
- Damaskus (Syrien)
- Medina, Mekka (Saudiarabien)
- Bagdad (Irak)
- Samarkand (Uzbekistan)

Här finns också städerna Rom (Italien) och Konstantinopel (Turkiet) som inte ingår i Kalifatet.

112

Foto. En man sitter med benen i kors på en matta. Han är klädd i t-shirt och ett randigt tyg som är lindat om höfterna. Framför honom brinner en eld i ett fat och han lagt fram olika saker vid fatet. I bakgrunden syns några män som badar i floden Ganges. Vattnet är brunt.

113

Karta över Asien. Hinduismens och buddhismens utbredning illustreras av färgfält. Hinduismen markeras bland annat i Indien, Bangladesh och Nepal. Buddismen markeras på Sri Lanka och i södra och östra delen av Asien, bland annat Thailand, Kambodja, Vietnam, Kina och Japan.

113

Foto. En staty av Buddha. Han sitter med benen i kors och har händerna knäppta i knät. Bakom statyn syns fyra mindre Buddhastatyer. De är alla placerade under ett stort träd omgivet av vatten.

115

Tecknad bild. I förgrunden ligger ett kranium i gräset med vita blommor runt omkring. Därefter ligger ett foster, en bebis, en pojke som kryper, en pojke som står upp. Pojken växer och blir äldre, tonåring, ung man, äldre och äldre man som tillslut blir gammal och dör. Kvar ligger ett kranium. Processen fortsätter med fostret som blir ett barn ...

Några av figurerna i raden håller föremål i händerna. En av pojkarna håller en stor ring i handen. Bakom honom står en pojke med en stav. Därefter en lite äldre pojke med en fotboll och efter honom, innan pojkarna blir man, står en pojke med en bok i handen.

116

Foto. Ett altarskåp. Skåpet är ca 1 m högt och 50 cm brett. Det har två dörrar och inne i skåpet syns ljus och rökelse. En flicka och hennes pappa sitter framför skåpet. Hon tänder rökelse.

117

Två foton. En pojke och en hund. Båda har en målad prick i pannan. Pojken en vit, hunden en röd.

118

Foto. En guldfärgad staty av guden Brahma. Han ser ut som en människa men har åtta armar och fyra huvuden som tittar åt var sitt håll.

118

Foto. Staty av guden Vishnu. Han ser ut som en människa men har fyra armar och blå hud. Han håller olika symboler i två av sina händer, de andra håller han framför bröstet med hopslagna händer.

118

Foto. Staty av Ganesha. Han har en människas kropp fast med fyra armar och en elefants huvud. Huden är rosa och magen är tjock. Runt höfterna och benen har han ett tyg svept.

121

Foto. En pojke som pluggar. Han är munk och klädd i traditionellt orange tyg som är svept runt kroppen. Huvudet är rakat.

122

Foto. Två pojkar står framför kubformade lyktor med fina dekorationer.

125

Foto. Ett hög toppig byggnad med två mindre torn på sidorna. På området framför templet ligger det vita mindre byggnader som är kvadratformade. I mitten finns en gång som leder fram till templet.

126

Foto. Skulptur av en gammal munk som mediterar. Statyn är ca 5 meter hög. Han sitter med benen i kors ovanpå en kobraorm. Framför statyn finns blommor i krukor. Två kvinnor och ett barn besöker statyn. Ena kvinnan lutar sitt ansikte mot statyn.

130

Foto. En kista som är täckt av dukar och blombuketter. Runt kistan på golvet finns fler blombuketter och fyra höga ljusstakar.

131

Foto. Fem olika dödsannonser. Det som syns är en symbol längst upp, vad personen hette och på några när personen föddes och dog.

Vår älskade mamma, svärmor, farmor och mormor **Cia Ciasson** har hastigt lämnat i stor sorg. Symbol: En hund.

Min älskade man, vår underbara pappa, vår fantastiska son **Anders Andersson** har lämnat oss i stor sorg och saknad. Symbol: Höga berg och en sol som skiner.

Vår älskade **Bengt Bengtsson**. Symbol: En segelbåt och två fåglar som flyger bredvid båten.

Vår käre pappa, morfar och farfar **Dan Danesson** finns inte längre. Symbol: En man som fiskar och kastar ut en fiskelina.

Vår kära **Eva Evasson**. Symbol: En sjuarmad ljusstake.

132

Foto. En man fotograferar två flickor, en äldre dam och en pojke. Pojken håller en boll i handen. De står på en gräsplan.

133

Foto. Två flickor som står bredvid varandra och håller en arm om varandras axlar. Det finns ett högt nät, höga hus och färgglada löv bakom dem.

138

Foto. En flicka i blommig klänning, röd sjal och munskydd tar emot en svart ryggsäck av en man med vit t-shirt och munskydd. Bakom dem hänger en flagga med en vit måne och en vit stjärna. Flaggans bakgrund är röd.

140

Foto. Olika påsar med gelégodis. Ovanför godisstället finns en skylt där det står:
Halal Godis!

141

Förenta Nationernas flagga. Den är ljusblå med en världskarta. Runt kartan finns två olivkvistar.

144

Foto. En flicka sitter på en bänk. Hon håller en stor, brun hund i koppel.

147

Foto. En pappa står i tvättstugan med sitt lilla barn i en barsele på magen. Han tvättar.

148

Svartvitt foto. En kvinna med kortklippt hår fotograferad i profil.

149

Foto. Malala har en sjal över huvudet och axlarna. Runt henne står många barn.

151

Tre foton

1. En man med en svart kåpa, svart, huvudbonad och ett stort kors som smycke håller en lång träpinne i handen. Han är på en gata med höga hus runtomkring. Det brinner rejält bakom honom och det är kraftig mörk rök. Det finns tre flaggor som är blå och gulrandig. Det ligger bildäck på marken.
2. Fyra barn som är klädda i stora orangea tyg som är svept runt deras kroppar. Höger axel är bar. Barnen är barfota. De sitter ner och tittar på en skärm som ett av barnen håller i handen. Bakgrunden är en svart utsmyckad vägg.
3. En man med en vit t-shirt, där det står Muslim Aid. Han lämnar över ett papper till en man som sitter i en rullstol som han kör med två pedaler med händerna. Bredvid honom på en bänk sitter en kvinna och två barn. På en grön skylt bakom människorna står det med vita bokstäver: Muslim Aid.

152

Tre foton.

1. En grupp ortodoxa judar i Jerusalem. Fyra pojkar med vit skjorta, svart kavaj, svart hög hatt och långa tvinnande hårlockar som hänger ner på varsin sida framför öronen.
2. En grupp liberala judar äter en gemensam sabbatsmåltid i Washington DC, USA. Ett rum med många människor. De går längs ett långt bord där de tar mat från många fat.
3. En judisk pojke vid chanukka-firande i New York, USA. En pojke med en kippa på huvudet. Han är målad som en tiger i ansiktet. Han äter ljusblå sockervadd som han håller på en papperspinne.